

j
o
v
d

jongeren organisatie vrijheid en democratie

Beginselverklaring

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

VOORWOORD

De Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie is liberaal en onafhankelijk.

Beide eigenschappen toont zij in haar beginselverklaring. De JOVD spreekt zich hierin uit over het doel van het liberalisme, en over de liberale principes: vrijheid, verantwoordelijkheid, verdraagzaamheid, gelijkwaardigheid, en sociale gerechtigheid. In de beginselverklaring van de JOVD worden voorts het doel en de principes van het liberalisme getoetst aan de vraagstukken van staatkunde, cultuur, sociaal-economische en internationale verhoudingen.

Niet alleen haar liberaliteit, ook haar onafhankelijkheid, laat de JOVD uit haar beginselverklaring spreken. De JOVD is niet, zoals de andere politieke jongerenorganisaties in ons land, partijgebonden. Daarom geeft zij, en dient zij ook te geven, een eigen visie op de politieke beginselen die door haar leden worden onderschreven.

Voor de leden van de JOVD is deze beginselverklaring een noodzakelijke achtergrond bij de bestudering van de politiek. Maar ook en vooral hoopt de JOVD dat door haar beginselverklaring vele jongeren het liberalisme zullen leren kennen, gaan waarderen, en zich ook liberaal gaan voelen en noemen.

Het hoofdbestuur van de Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie,

september 1966

H. Wiegel, landelijk-voorzitter

P. H. R. Jonker, algemeen secretaris

INLEIDING

Enige jaren geleden besloot het toenmalige hoofdbestuur van de JOVD een commissie in te stellen ter bestudering van „de grondslagen van het liberalisme”.

Deze commissie, bestaande uit de JOVD-leden Jongedijk, Möller, en Wagenmaker, bracht tussentijds verslag uit op de Algemene Vergadering van juni 1965.

In oktober van dat jaar werd het rapport voltooid, en korte tijd daarna verscheen het onder de titel „Liberaal Profiel” in druk. In februari 1966 besloot de Algemene Vergadering, op voorstel van het hoofdbestuur, een concept-beginselverklaring – samengesteld op basis van „Liberaal Profiel” – in studie te nemen.

Tot juni werkten de afdelingen van de JOVD. De Algemene Vergadering in die maand gehouden, behandelde de binnengekomen amendementen, beluisterde een rede over de liberale beginselen gehouden door ons Erelid drs. H. A. Kort-hals, en keurde de voorlopige eindtekst bij acclamatie goed. Deze werd door een daartoe ingestelde redactiecommissie bijgeschaafd, en in juli naar de afdelingen gezonden, waarop in augustus de definitieve tekst kon worden vastgesteld. In september 1966 verscheen de beginselverklaring van de JOVD in druk.

Zo is, in een bestek van enige jaren, uitgebreid in de JOVD op de liberale beginselen gestudeerd. Het rapport „Liberaal Profiel” en de eigen beginselverklaring van de JOVD, zijn hiervan het resultaat.

KERNBEGRIPPEN

1. doel en beginselen

De Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie is een liberale organisatie. Zij beschouwt als doel van het liberalisme: het bevorderen van de geestelijke en materiële ontplooiing van alle mensen. Dit doel dient naar haar oordeel nagestreefd te worden uitgaande van de beginselen: vrijheid, verantwoordelijkheid, verdraagzaamheid, gelijkwaardigheid, en sociale gerechtigheid.

2. vrijheid

De vrijheid is van wezenlijke betekenis voor elke persoon en voor elke samenleving. Een mens in een liberale gemeenschap leeft in een ruimte die leefbaar is omdat er vrijheid heerst. Deze ruimte is begrensd, en de grenzen worden gevormd door de leefruimte van de ander. Om vrij te zijn moet men bevrijd worden, als volk van buitenlandse overheersing, als volksgroep van discriminatie, als persoon van dwang en elementaire noden. Alleen voor een mens die materieel en geestelijk vrij is, openen zich in deze leefbare ruimte perspectieven voor een vrije keuze. Het liberalisme zal zich daarom volledig inzetten, zowel voor de bevrijding van de wereld van overheersing, discriminatie, en elementaire noden, als voor de vrijheid van keuze van elk mens op zo ruim mogelijk gebied. Het doel is niet bereikt wanneer uitsluitend wettelijke vrijheden zijn verzekerd: ook de werkelijke geestelijke en materiële vrijheden dienen te worden gerealiseerd.

3. verantwoordelijkheid

Waar de vrijheid van keuze de vrijheid van de medemens in gevaar brengt moeten er grenzen aan worden gesteld. Vrijheid is daarom vrijheid in gebondenheid, en alleen mogelijk naast verantwoordelijkheid. Verantwoordelijkheid duidt zowel op de solidariteit met de medemens, als op de plicht zijn eigen krachten te ontwikkelen. Dit wil zeggen dat men zijn eigen vrijheid inperkt,

om de vrijheid van de medemens te verwerkelijken, en hem te dienen wanneer dit nodig is. Het wil ook zeggen dat elke persoon, waar hij ook in de samenleving is geplaatst, zich de gevolgen van zijn eigen handelen bewust is. De verantwoordelijkheid is een wezenskenmerk van de echte vrijheid.

4. verdraagzaamheid

Verdraagzaamheid is het kunnen verdragen dat een ander mens anders is, en hem de ruimte geven om dat anders-zijn te beleven. Dit houdt niet in dat men er geen waarheidsbegrip op na mag houden. Integendeel, een eigen overtuiging, ook als die de waarheid van de ander afwijst, is een voorwaarde voor verdraagzaamheid, mits deze overtuiging geen afbreuk doet aan de aanvaarding van de ander in zijn eigen ruimte als gelijkwaardig mens. De liberale verdraagzaamheid houdt in dat geen enkele levens- of wereldbeschouwing, noch enige ideologie een voorkeursplaats bij de inrichting van staat en maatschappij mag verkrijgen. Een liberaal behoort de grenzen van de verdraagzaamheid ruim te leggen. Toch zal ook hij onverzettelijk moeten zijn als de verdraagzaamheid zelf werkelijk gevaar loopt.

5. gelijkwaardigheid

De waardigheid van de mens, o.a. omschreven in de „universele verklaring van de rechten van de mens” der Verenigde Naties, behoort de eerste norm en de grondslag van elke samenleving te zijn. Daarom zal het liberalisme strijden voor gelijke ontplooiingsmogelijkheden voor iedereen. Elke discriminatie, op wat voor gebied ook, zal door liberalen met kracht worden bestreden. Verschillen in ras, nationaliteit, taal, levensovertuiging, politieke overtuiging, eigendom, afkomst of sexe, vormen geen basis voor ongelijke behandeling van mensen of mensengroepen. Daarom is het liberalisme ook scherp gekant tegen apartheid of barrières, waarbij deze factoren worden misbruikt om bepaalde groepen minder ontplooiingsmogelijkheden te geven dan andere. Een streven naar gelijke kansen en rechten houdt niet in een streven

naar gelijke mensen. Ook aanleg, opvoeding, en karakter leiden tot individuele verschillen. Een streven om deze menselijke verschillen te egaliseren of te veronachtzamen, is een ontkenning van de menselijke waardigheid.

6. sociale gerechtigheid

In een liberale maatschappij zullen de sterken de zwakken helpen, omdat de medemenselijkheid dit vereist. Deze vorm van hulp is geen bedeling, maar een sociale gerechtigheid, geen gunst, maar een wezenstrek van de verantwoordelijke maatschappij. Sociale gerechtigheid waarborgt de ruimte om in vrijheid te leven van elke persoon, van elke groep van personen, en van elk volk.

STAATKUNDE

7. rechtsstaat

Het liberalisme streeft naar een democratische rechtsstaat, waar de maatschappij zodanig is ingericht en het rechtssysteem hierop zo is afgesteld, dat een stipte naleving van de mensenrechten is gewaarborgd. Eén van de kenmerken van de rechtsstaat is dat de vrijheid van de burgers wordt gediend door een gezag dat de staatkundige regels en het recht correct toepast.

8. parlementaire democratie

Het liberalisme acht de parlementaire democratie, met algemeen kiesrecht en vrije en geheime verkiezingen, de beste staatsvorm. Daarbij hoeft geen voorkeur te bestaan voor een constitutionele monarchie of een republiek. Het acht de eigen verantwoordelijkheid van regering en parlement, en het in openbaarheid behandelen van de publieke zaak, voor het levend blijven van de democratie van groot belang. Het liberalisme ziet het als plicht steeds te blijven zoeken naar wegen om de parlementaire democratie in een zich wijzigende maatschappij het best tot haar recht te doen komen.

9. partijvorming

In een parlementaire democratie is een partijvorming op basis van politieke beginselen wenselijk. Belangenpartijen zijn minder gewenst omdat zij slechts groepsbelangen nastreven. Partijen op basis van een confessioneel beginsel belemmeren de politieke duidelijkheid. Deze partijen hebben immers, ondanks een gemeenschappelijke belijdenis, veelal te kampen met een in politiek opzicht zeer gevarieerde aanhang, zodat hun compromis in eigen kring tot politieke ver-

doezeling leidt. Algemene beginselpartijen, die zich kenmerken door een samenstel van ideeën over de meest wenselijke inrichting van de maatschappij, hebben naar liberaal inzicht de voorkeur omdat zij hun beginselen in een duidelijke koers kunnen omzetten.

10. decentralisatie en centralisatie

De zelfstandige werkzaamheid van de lagere bestuursorganen heeft de liberale steun, omdat hierdoor de democratische besluitvorming zo dicht mogelijk bij de burgers wordt gebracht. Hogere bestuursorganen dienen niet het werk te verrichten dat door lagere organen evengoed kan worden gedaan. De bevoegdheden van de verschillende bestuursniveaus moeten goed op elkaar zijn afgestemd. De oplossing van uiterst belangrijke vraagstukken als ruimtelijke ordening, inclusief verkeer en recreatie, vereist een toenemende mate van centralisatie. Op internationaal gebied kan hierdoor de noodzaak ontstaan tot overdracht van bevoegdheden aan internationale of supranationale organen. De liberalen staan hier positief tegenover, mits elk bestuur op democratische wijze wordt samengesteld en gecontroleerd.

CULTUUR

11. cultuur

Het liberalisme meent dat de geestelijke ontwikkeling op elke mogelijke wijze bevorderd moet worden, zodat ieder mens de kans krijgt een eigen overtuiging op te bouwen. Onze toekomstige samenleving wordt niet alleen door materiële factoren bepaald, maar juist door de vraag of het zedelijk normbesef kan worden versterkt, teneinde geestelijke ontworteling en nihilisme te overwinnen. Mede daarom is een actieve cultuurpolitiek gewenst, waarbij zoveel moge-

lijk personen worden betrokken. Zowel actieve als passieve beoefening van de kunst, vooral ook van amateurs, moet worden gestimuleerd.

De massa media hebben een zeer belangrijke taak in de cultuuroverdracht. Een goede vervulling daarvan vraagt een vrije, onafhankelijke pers, die objectieve berichtgeving en subjectief commentaar weet te scheiden, en een radio- en televisieorganisatie, die recht doet wedervaren aan alle facetten van het volksleven. Liberalen zijn tegenstanders van de verzuiling op cultureel gebied, omdat zij van de confrontatie van meningen een beter gefundeerde eigen overtuiging verwachten dan van het geestelijke eenrichtingsverkeer. Discriminatie of monopolievorming zal elke liberaal met alle kracht bestrijden.

12. geestelijke stromingen

Het is voor een liberaal vanzelfsprekend dat er voor iedere persoon een nauw verband bestaat tussen zijn levensovertuiging en zijn politieke beginselen. Dit behoeft evenwel nog niet te betekenen dat een bepaalde levensbeschouwing een bepaalde politieke keus moet inhouden. De liberale beginselen kunnen door katholieken en joden, door humanisten en protestanten, worden onderschreven. Het liberalisme is niet gebonden aan enige religieuze richting, maar het verwacht van liberalen van verschillende levensbeschouwingen dat zij hun religieuze of filosofische waarden betrekken bij hun politieke oordeelsvorming.

De geestelijke stromingen zijn voor de vorming van individuen tot werkelijke mensen met een eigen overtuiging van groot belang. Naast religieuze of filosofische vorming, zijn ook ethische, maatschappelijke, en culturele waarden, die uit deze stromingen voortkomen, voor de samenleving van betekenis.

Liberalen moeten daarom morele en ook financiële steun verlenen aan de geestelijke vorming in de meest uitgebreide zin van het woord. Vanzelfsprekend is discriminatie hierbij uit den boze.

13. gezinsvorming

Het gezin vormt een uiterst belangrijk samenlevingsverband, dat een voorname plaats inneemt bij de vorming van de mens. Het liberalisme wil dat bij de inrichting van de staat hiermee rekening wordt gehouden. De gezinsvorming behoort tot de verantwoordelijkheid van de echtgenoten. De overheid mag niet ingrijpen in het kindertal, maar wel stimuleren dat de ouders voorgelicht worden over verantwoorde gezinsvorming.

14. onderwijs

Het liberalisme wil elke mens in de gelegenheid stellen zijn speciale gaven te ontwikkelen. Het onderwijs is hierbij een belangrijke schakel: het moet de gelijkheid van ontplooiingsmogelijkheden bevorderen. De school dient hierbij meer als vormingsmilieu dan als leerschool te worden gezien. Het liberalisme wenst gelijkstelling van bijzondere en openbare scholen. Een bepaald schooltype mag niet aan het hele volk worden opgelegd, maar aan de andere kant bestaan bezwaren tegen het opdelen van het volk in levensbeschouwelijke of maatschappelijke groepen. Liberalen geven aan een algemene school, waar kinderen uit alle sociale en levensbeschouwelijke milieus kunnen worden opgevoed en waar de essentie van de belangrijkste geestesstromingen mede aan de orde wordt gesteld, de voorkeur.

SOCIAAL-ECONOMISCHE VERHOUDINGEN

15. economische orde

Een economisch bestel, gegrondvest op privé-bezit en particulier initiatief, waarin de vrije prijsvorming een belangrijke rol vervult, brengt de aanpassing van de productie aan

de keuze van de consument het best tot stand. Eén van de door liberalen gewenste vrijheden is dan ook de vrijheid om zelf te bepalen op welke wijze men aan het economische leven deelneemt. De overheid dient mogelijk te maken dat het bedrijfsleven zich zoveel mogelijk kan ontplooiën. Wanneer evenwel schade kan worden toegebracht aan het algemeen belang, bestaat de noodzaak van overheidsingrijpen. Dit betekent enerzijds dat de belangen van de consumenten zullen moeten worden gewaarborgd. Aan de andere kant zal de overheid het bedrijfsleven dienen te steunen bij het overwinnen van structurele moeilijkheden (landbouw) en bij het omschakelen naar nieuwe activiteiten.

16. sociale harmonie

In de liberale maatschappij is de vrijheid zo verdeeld dat iedere mens of groep een gunstig perspectief wordt geboden. Dit kan worden bereikt d.m.v. de werking van de vrije maatschappelijke krachten. Voor zover bepaalde mensen of groepen hierbij essentieel tekort dreigen te komen, is overheidsingrijpen gewenst. De sociale rechten vormen een integrerend bestanddeel van een samenleving, waar sociale harmonie heerst. Een goede regeling van de arbeidsverhoudingen en van de noodzakelijke sociale voorzieningen, alsmede een doelmatig beleid inzake de werkgelegenheid, zijn belangrijke factoren voor het bereiken van sociale harmonie. De beginselen van het liberalisme zijn voor elke bevolkingsgroep van grote waarde.

Op grond daarvan kan een politiek gevoerd worden, waardoor alle sociale groepen tezamen in harmonie de verantwoordelijkheid voor de samenleving aanvaardden. Ditzelfde geldt ook voor de verantwoordelijkheden binnen een onderneming, waar meer dan voorheen de werknemers bij het beleid moeten worden betrokken.

17. inkomens

Naar liberaal inzicht moet er zoveel mogelijk beloning naar prestatie zijn, zodat door harder en beter werken een hoger inkomen kan worden verkregen. Ongelijke aanleg, opvoeding, en karakter, en de marktverhoudingen bij bepaalde soorten arbeid, doen inkomensverschillen ontstaan, welke gerechtvaardigd kunnen zijn. Te grote verschillen vooral die welke voornamelijk uit machtsverhoudingen voortkomen zijn niet gewenst. Ook te kleine verschillen dienen te worden vermeden. In alle gevallen dient een sociaal aanvaardbaar minimum-inkomen voor iedereen gegarandeerd te zijn.

18. vermogens

Een liberale maatschappij vereist een evenwichtige vermogensverdeling. Deze is een voorwaarde voor politieke en sociale stabiliteit, en voor gelijke ontplooiingsmogelijkheden van alle mensen. Bevordering van de bezitsvorming kan hiertoe bijdragen: het vergroot de wezenlijke vrijheid van de mens. Liberalen zullen die maatregelen moeten stimuleren, waardoor grote groepen zich voor de bezitsvorming gaan interesseren.

19. de organisaties

In de ingewikkelde maatschappij van deze tijd bestaat een neiging tot toenemende organisatie op velerlei gebied. Wanneer de organisaties opkomen uit het vrije maatschappelijke leven, zal het liberalisme dit toejuichen. Deze organisaties vormen een belangrijke schakel tussen de burgers en de overheid, omdat zij informatie geven over de wensen die er in de samenleving bestaan. De overheid moet terughoudend zijn in haar rechtstreekse bemoeiingen, als haar taak door particuliere organisaties kan worden verricht. Er dient tegen gewaakt te worden dat belangengroepen zo machtig worden dat aan de vrijheid van anderen tekort wordt gedaan.

INTERNATIONALE VERHOUDINGEN

20. staat en nationalisme

De staat heeft een dienende functie ten behoeve van haar burgers en heeft als zodanig een functionele waarde. Bij het liberalisme past nóch staatsverheerlijking, nóch verheerlijking van de volksgemeenschap. Nationalisme doet principieel tekort aan het goed recht (de vrijheid) van andere naties, en moet daarom van liberale zijde konsekwent en krachtig worden bestreden. Naast nationalisme staat vaderlandsliefde, waarvan de waarde door het liberalisme hoog wordt aangeslagen. Vooral bij onderdrukte volkeren of bij achtergebleven landen kan het zoeken naar een eigen identiteit een positieve invloed hebben bij de opbouw van het land. Dit dient evenwel zoveel mogelijk gepaard te gaan met een internationale denkwijze.

21. oorlog en vrede

Het recht op vrijheid van een natie brengt mee het recht van verweer. Zolang er geen wereldrechtsorde is met een effectieve internationale politiemacht, heeft ieder land het recht er een verdedigingsmacht op na te houden. Het sluiten van defensieve allianties kan eveneens agressies tegengaan.

Het traditionele denken over defensie loopt echter stuk op de allesvernietigende wapens die nu voorhanden zijn. Met alle kracht moet er naar gestreefd worden dat kernwapens nooit worden gebruikt, omdat dit volkerenmoord en zelfmoord betekent. Dit houdt in dat het ontwapeningsvraagstuk werkelijk dient te worden aangepakt, en dat de onderlinge betrekkingen tussen de volkeren moeten worden verbeterd. Door dit laatste worden nationalisme, ontevredenheid en ophitsing beperkt.

22. internationale rechtsorde

Het liberalisme zal zich volledig inzetten voor een wereldrechtsorde als instrument om internationale geschillen te beëindigen. Hierdoor worden wereldvrede, vrijheid, en sociale harmonie bevorderd. In een wereld waar onderdrukking, haat, nationalisme en racisme nog hoogtij vieren, is een doelgericht streven naar een wereldrechtsorde noodzakelijk. Daarbij behoort de Organisatie der Verenigde Naties, die reeds beschikt over een begin van een internationale politiemacht, te worden gesteund. Het liberalisme veroordeelt kolonialisme en imperialisme, omdat hierbij volkeren ten bate van andere volkeren worden geëxploiteerd en de vrede in gevaar komt. Een goede samenleving van verschillend geaarde bevolkingsgroepen binnen één staatsverband moet worden bevorderd. Deze moet echter niet worden geforceerd. Waar integratie niet mogelijk blijkt, is zelfbeschikking van een minderheid een te respecteren besluit.

23. welvaart voor de wereld

Een wereldrechtsorde is alleen bestaanbaar als er ook een welvaartswereld komt, waar alle mensen vrij zijn van honger, ziekte en onkunde. Daartoe acht het liberalisme een evenwichtige verdeling van welvaart en bezit over de gehele wereld noodzakelijk. De medeverantwoordelijkheid voor andere volkeren vereist, dat de rijke landen zoveel mogelijk hulp aan de ontwikkelingslanden verlenen. Deze hulp kan op alle sectoren van het maatschappelijk leven gericht zijn. Zo zal met alle krachten moeten worden meegewerkt aan een actieve bevolkingspolitiek, teneinde de gehele bewoonde wereld leefbaar te houden. Maar steeds dient te worden aangesloten bij de eigen cultuur van het ontwikkelingsland.

SLOTBESCHOUWING

Het liberalisme staat voor de uitgebreide taak verstarring, absolutering, en vooral geforceerde oplegging van normen die de vrijheid bedreigen, met beslistheid tegen te gaan. De hiervoor omschreven beginselen zijn nog lang niet voldoende in praktijk gebracht. Ook in hoog ontwikkelde landen zijn nog heel wat wensen te vervullen. Daarom moet worden gestreefd naar een samenleving, waarin de sociale en mensen-rechten niet alleen wettelijk geregeld zijn, maar ook kunnen worden gerealiseerd. Het doel van het liberalisme is immers de werkelijke vrijheid van enkeling, groep en volk te vergroten, en zodoende de basis te leggen voor verdere ontplooiing.

16011070

BIBLIOTHEEK RU GRONINGEN

2681 8639

Alg. Secretariaat:
de Savornin Lohmanlaan 66
Groningen